

CERCETAREA STATISTICĂ A PROBLEMELOR DEMOGRAFICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Nicolae ZARA, student, Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Conducător științific: **Irina MOVILĂ**, dr. hab., conf. univ.

Abstract: *Cet article décrit la dynamique démographique de la République de Moldova et la situation démographique défavorable du pays à l'heure actuelle. L'émergence de problèmes démographiques est mise en évidence dans l'histoire de la Moldavie à la fin du XXe siècle, avec la signature de la déclaration d'indépendance. L'article mettra en évidence les problèmes démographiques, les causes de leur apparition et ma propre analyse de la situation dans son ensemble. Pendant la situation pandémique, ces problèmes se développent rapidement, la population étant limitée et contrainte de rester en quarantaine.*

Keywords: *dynamique démographique, situation démographique, déclaration d'indépendance, problèmes démographiques, situation pandémique.*

Populația reprezintă un factor principal în dezvoltarea și funcționarea oricărei țări. Republica Moldova, la rândul său, nu este o excepție.

Pentru a oferi informații concrete, pot menționa lucrările analitice ale Irinei Movilă, și anume faptul că „rolul-cheie în formarea competitivității regiunilor este alocat capitalului uman, potențialul căruia permite asigurarea competitivității nu doar a regiunii, dar și a țării în general” [2, p. 230]. Fragmentul dat ne dă de înțeles că factorul uman joacă un rol important în orice ramură a economiei, reprezentând, așa-numita bază a dezvoltării economice, fiind o sursă importantă a oricărei regiuni, iar capacitățile profesionale ale populației determină în totalitate nivelul eficienței lucrului efectuat. Evident că Irina Movilă nu a fost unica și prima care a analizat influența factorului uman, bazele teoriei capitalului uman își au începutul în lucrările marilor savanți precum A. Angel, A. Smith, V. Petti, G. Baker etc. [2, pp. 230-231].

Populația Republicii Moldova este compusă din mai multe etnii și, conform recensământului din anul 2014, structura populației se caracterizează astfel (figura 1):

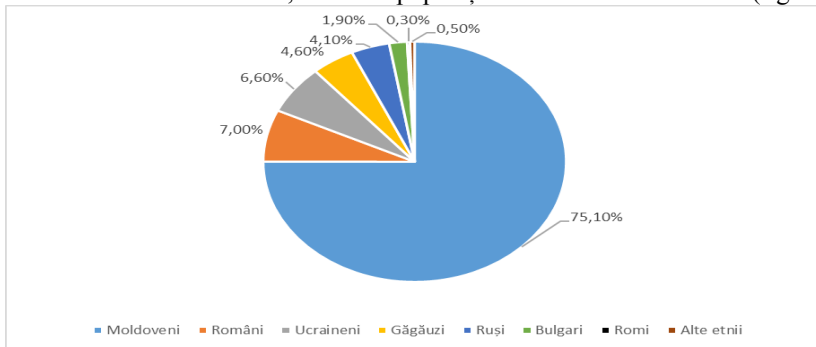

Figura 1. Structura etnică a populației Republicii Moldova în anul 2014

Sursa: [8]

Comparativ cu 2004, ponderea populației care se identifică moldoveni s-a redus cu 1,0 puncte procentual, iar a persoanelor care s-au declarat români a crescut cu 4,8 puncte procentuale. În ultimii 10 ani, ponderea populației de etnie rusă și ucraineană s-a micșorat respectiv cu 1,8 puncte procentuale, iar ponderea etnicilor bulgari, găgăuzi și romei nu a suferit modificări esențiale.

Analiza datelor statistice ale populației din Republica Moldova

Republica Moldova este o țară cu o istorie foarte încurcată în plan demografic și teritorial. După cum se știe, în perioada secolului al XX-lea, populația Republicii Moldova a suferit mari schimbări în urma acțiunilor autorităților sovietice, ca un exemplu evident aș aduce deportările în masă a populației băștinașe pe teritoriul Siberiei, efectuate în anii 1940-1953. Totuși, după datele analizate din resursele oferite de Biroul Național de Statistică, observăm o creștere a populației după anii 1960 ai secolului trecut (fig. 2). Acest fapt fiind datorat de terminarea celui de-al Doilea Război Mondial și dezvoltarea nivelului de trai și speranței de viață a populației. Totuși, un factor important de sporire a numărului populației în perioada secolului al XX-lea era interzicerea migrației în alte țări străine, ceea ce nu permitea oamenilor să părăsească teritoriul țării pe o perioadă lungă de timp.

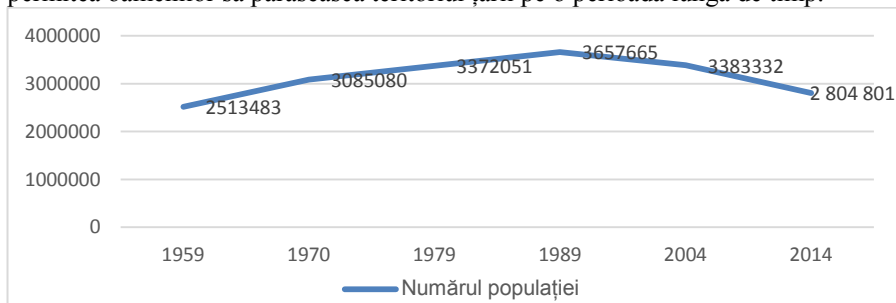

Figura 2. *Datele recensămintelor ultimilor 70 de ani*
Sursa: [6]

După cum putem observa din figura 2, populația Republicii Moldova, într-o perioadă destul de mică, și anume 30 de ani, a crescut cu 1 mil. de persoane.

Totuși, vârful acestor date au fost anii 1989-1991, ultimul fiind anul când Republica Moldova a obținut independența, și, după cum se poate de înțeles, obținând independența, Republica Moldova a devenit o țară autonomă, ceea ce a dat posibilitatea de a deschide granițele și de a oferi populației băștinașe posibilitatea de a călători în afara țării. De la aceste schimbări au și început decăderile numărului populației în următorii ani. Ajunși în secolul al XXI-lea, odată cu noile descoperiri în domeniul tehnico-științific și deschiderea noilor ramuri economice, au apărut și noi posibilități financiare pentru populație.

O mare problemă a acestor posibilități constă în faptul că ele erau oferite peste hotarele țării. Deficitul de venituri a impus o mare parte din populație să migreze în țări ce erau mai dezvoltate din punct de vedere economic pentru a primi salarii mai mari pentru o viață mai prosperă. Lipsa de resurse financiare, chiar și în momentul de față, este considerată o mare problemă a Republicii Moldova, astfel, conform

unui sondaj efectuat în anul 2020, a fost făcută o stratificare socială după trei decenii de independență, și anume: doar două procente din populație consideră că sunt asigurați economic și își permit luxuri; 10% consideră că nu duc lipsuri și își permit anumite bunuri; 27% se poziționează undeva la mijloc, iar 58% se amplasează pe structurile sociale de jos, aici fiind amplasați cei ce nu-și pot permite procurarea anumitor bunuri din cauza lipsei de bani (sursa: trainingul organizat de Fundația OK cu privire la Săptămâna Educației Financiare). Conform datelor de mai sus, putem menționa că rezultatele studiului confirmă faptul că, în lipsa unei clase de mijloci înstărite, societatea moldovenească rămâne a fi una vulnerabilă și instabilă.

La momentul de față, în Republica Moldova sunt prezente un număr mic de întreprinderi ce oferă salarii destul de mari, și, din această cauză, rezultă că numărul locurilor de muncă bine plătite este limitat, ceea ce ridică nivelul de șomeri pe teritoriul țării și nivelul migrației.

Analizând situația la momentul de față în Republica Moldova, fără ajutorul unor date statistice, putem afirma că în ultimul an numărul oamenilor șomeri a crescut de câteva ori, din cauza izbucnirii virusului COVID-19, ce a condus la situații de urgență și evidenta carantină. Carantina a lăsat fără locuri de muncă mai mult de jumătate din populație pe o perioadă de aproximativ un an, iar majoritatea încă nici acum nu s-a întors la locul de muncă.

După toate cele menționate mai înainte, pot spune că la momentul de față, principala problemă a descreșterii numărului populației este șomajul (fig. 4) sau lipsa locurilor de muncă.

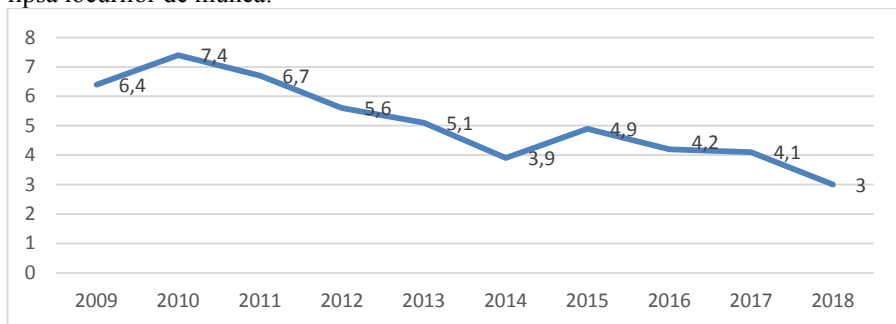

Figura 4. Rata șomajului în Republica Moldova pentru anii 2009-2018 (%)

Sursa: [6]

În urma analizei figurii 4, putem face niște concluzii greșite, și anume că nivelul șomajului scade, ceea ce înseamnă că populația este ocupată în câmpul muncii. Totuși, adevărul constă în faptul că oamenii șomeri, care nu și-au găsit loc de muncă, au fost nevoiți să migreze pentru a găsi condiții mai bune de trai, astfel procentajul șomerilor s-a micșorat la fel ca și numărul de persoane din țară.

Trebuie de menționat că Republica Moldova nu este o țară foarte dezvoltată din punct de vedere economic, însă ea este în curs de dezvoltare, ceea ce este deja un plus pentru oamenii rămași în țară. Vorbind de dezvoltarea țării, nu putem să nu menționăm și sistemul educațional, care este destul de dezvoltat, oferind cunoștințe de valoare

studentilor. Totuși, o problemă importantă constă în faptul că studiile pe teritoriul Moldovei nu sunt recunoscute de multe țări din lume, acest factor aducând la o altă problemă, și anume la migrația elevilor peste hotarele țării pentru studii cu o valoare mai mare în lumea contemporană. Conform datelor statistice, la începutul anului de studii 2018-2019, numărul de studenți a fost de 60,6 mii persoane, fără cei străini, fiind cu circa 5 mii studenți mai puțin comparativ cu anul de studii precedent (fig. 5).

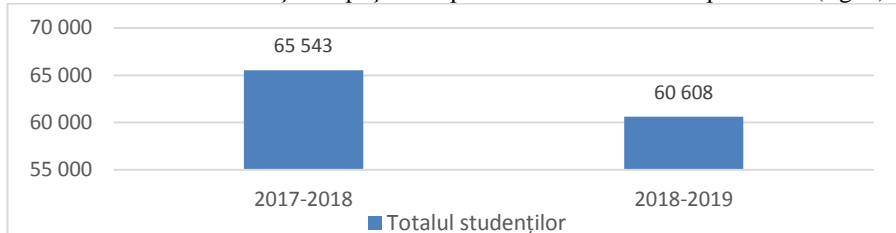

Figura 5. Studenți în învățământul superior
Sursa: [3]

Numărul de studenți în instituțiile de stat a fost de 50,6 mii persoane, reprezentând 83,5% din totalul studenților. Comparativ cu anul de studii 2017-2018, numărul de studenți în instituțiile de stat s-a diminuat cu 4,7 mii persoane (sau 8,5%), mai puțin în cele nestatale (2,1%) datele fiind prezentate în fig. 6.

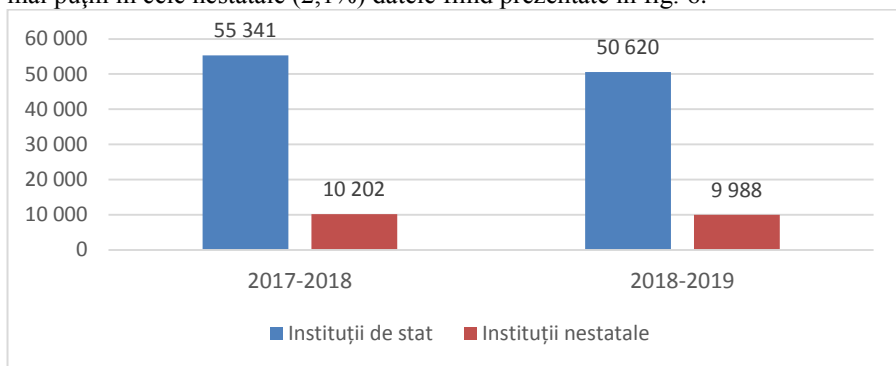

Figura 6. Numărul studenților în învățământul superior [3]

Analizând nivelul de trai al populației Moldovei, starea financiară a moldovenilor nu este cea mai bună. Acest fapt, după părerea mea, este datorat transferurilor de peste hotare a unor sume impunătoare de bani, pe care se ține nu doar menținerea unui nivel de trai ridicat al populației, dar și o mare parte din bugetul național este, la rândul său, compus din impozitele pentru transferuri bănești.

Astfel, după toate cele spuse, pot afirma că, chiar dacă populația băștinașă a Republicii Moldova este în scădere, cei ce au migrat peste hotarele țării, fără dorință, influențează asupra dezvoltării țării și situației economice a acesteia.

La fel, să nu uităm și de un asemenea factor important ca speranța de viață. Este evident faptul că femeile trăiesc mai mult decât bărbații. În Moldova această diferență este circa 8,0 ani, speranța de viață la naștere fiind de 77,0 ani pentru femei și

69,4 ani în cazul bărbaților. Acest decalaj se datorează nivelului mai înalt al mortalității premature a bărbaților, în special a celor în vârstă aptă de muncă, cauza principală a acesteia fiind faptul că munca efectuată de bărbat necesită mai multă forță, evident și sănătate. Rata mortalității pe medii de reședință determină anumite diferențe și în durata medie a vieții locuitorilor din mediul urban și rural. Astfel, bărbații din mediul urban trăiesc în medie mai mult cu 4,4 ani comparativ cu cei din mediul rural, iar în cazul femeilor acest decalaj este de 3,8 ani, acest decalaj, la rândul său, poate fi explicat prin faptul că bărbății din mediul urban, de obicei, lucrează în birouri, ceea ce în mediul rural se întâlnește foarte rar.

Concluzii

Cum am menționat la început de articol, factorul uman joacă un rol important în dezvoltarea oricărei țări, fără excluderi, deoarece o țară fără locuitori, cât de banal nu ar suna, nu poate fi considerată pe drept o țară, fiindcă nu are nici reprezentanți publici, nici cine să lucreze, cu alte cuvinte, aceasta va reprezenta un pustiu. Republica Moldova, la rândul său, are unele probleme, dar totuși situația demografică a țării nu este gravă, pe teritoriul țării fiind prezent și tipul tradițional de reproducere, ce cu pași mici ridică nivelul populației. Am dori să mai menționăm, în final, faptul că problema cu migrația intensă a populației poate fi soluționată prin formarea unor noi locuri de muncă bine salarizate pentru ca băștinașii să fie motivați să rămână pe teritoriul țării.

Bibliografie:

1. MOVILĂ, Irina. *Statistica teoretică și economică: Manual pentru studenții profilului economic*. Bălți: Presa universitară bălțeană, 2015. 246 p. ISBN 978-9975-50-160-6.
2. MOVILĂ, Irina. *Analiza statistică a capitalului uman în Republica Moldova în contextul dezvoltării regionale*. In: *Tradiție și inovare în cercetarea științifică*, ediția a IV-a, Materialele COLLOQUIA PROFESSORUM din 18 octombrie 2013, Bălți, US „Alec Russo”, 2014, p. 230-235, ISBN 978-9975-50-136-1.
3. Activitatea instituțiilor de învățământ superior [online] [citată 10.04.2021]. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6217&parent=0>
4. Portret statistic al femeilor și bărbaților în Republica Moldova în anul 2017 [online] [citată 10.04.2021]. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&id=6288&idc=168>
5. Populația și procesele demografice [online] [citată 12.04.2021]. Disponibil: <https://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/20%20Populatia%20si%20procesele%20demografice/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774>
6. Rata șomajului [online] [citată 12.04.2021]. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6328>
7. Recensământul populației din 2004. Caracteristici demografice, naționale, lingvistice, culturale [online] [citată 12.04.2021]. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=2358>
8. Recensământul populației din 2014. Caracteristici demografice, naționale, lingvistice, culturale [online] [citată 12.04.2021]. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&id=5582&idc=30>

9. МОВИЛЭ, Ирина. *Анализ демографической ситуации в Республике Молдова в контексте регионального развития*. În: Системное моделирование социально-экономических процессов: труды 36-й Международной научной школы-семинара. Издательский дом ВГУ, Воронеж, 2014, p. 298-301, ISBN 978-5-9273-2119.